

Bemærkninger til forslaget

Enhedslisten fremsætter hermed et beslutningsforslag, som indgik i en række beslutningsforslag i sidste folketingsår, hvor det ikke blev færdigbehandlet. Beslutningsforslaget er med nogle justeringer og tilføjelser en genfremsættelse af B 79, 1994-95. Der henvises herom til Folketingstidende 1994-95 FF 3552 og 5899 og tillæg A 2305. Beslutningsforslaget skal ses i sammenhæng med beslutningsforslaget om oprettelse af en økologisk landsbrugsfond som ligeledes genfremsættes, jf. beslutningsforslag nr. B 87.

Forslagene skal ses som vigtige brikker i gennemførelse af en økologisk drift: fra niche- til hovedproduktion. Baggrunden er, at vandmiljøplanen har spillet fallit. Trods investeringer på 10-12 mia. kr. og bureaukratiske kontrolordninger er jordbrugets bidrag til kvælstofudledningen i vandmiljøet stort set uformindsket.

I Miljøstyrelsens redegørelse »Vandmiljø-95« (offentliggjort den 22. december 1995) konkluderes: »Der er ikke registreret en mindsket udvaskning af kvælstof fra dyrkede arealer, ligesom der generelt ikke er registreret faldende kvælstoftransport i vandløbene eller noget generelt fald i kvælstofkoncentrationerne i søerne og i de marine vande.«

I Landbrugs- og Fiskeriministeriets »Redegørelse for udnyttelse af husdyrgødning og udviklingen i landbrugets kvælstofhusholdning« (offentliggjort den 15. december 1995) sammenfattes bl.a., at der er sket et mindre fald i kvælstoftabet fra landbruget, men at en betydelig overvurdering af det forventede udbytte medfører et for stort kvælstofforbrug. Endvidere peges på modelberegninger, som viser, at forbedret udnyttelse af husdyrgødningen vil give en betydelig nedgang i udvaskningen fra rodzonen. Endelig foreslås, at det nuværende regelsæt udbygges med yderligere kontrol og indskrænkninger i den enkelte landbrugsdrift.

Enhedslisten foreslår indført en økonomisk motivationsfaktor, som gør det attraktivt for den enkelte landmand at planlægge kvælstofmæssigt optimalt ud fra de konkrete forhold på den enkelte bedrift. Dette er en meget mere konstruktiv og psykologisk rigtig vej at gå frem for øget kontrol – selvfølgelig under

forudsætning af, at den økonomiske motivationsfaktor bliver tilstrækkelig stor til, at den ønskede miljømæssige effekt opnås. En række kontrolforanstaltninger påregnes at kunne bortfalde.

På denne baggrund foreslår Enhedslisten indført en toleddet kvælstofafgift, hvor hovedelementet er en kvælstofoverskudsafgift samt en særlig CO₂-afgift på salg af kunstgødning samtidig med, at en række eksisterende kontrolforanstaltninger fjernes.

Kvælstofoverskudsafgift

En model for afgiften er nærmere beskrevet i bilaget, men kan kort beskrives som en afgift, hvis størrelse er afhængig af den mængde kvælstof, som er i overskud ved en given produktionsform, dvs. den mængde kvælstof, som et givent landbrug tilfører naturen.

Afgiften tilpasses, så den bedste fjerdedel af en given landbrugsproduktion slipper for afgift. I praksis medfører dette, at den bedste fjerdedel af kvægbrug, af gartnerier, af svineproducenter m.v. slipper for afgiften. Herved indføres en motivationsfaktor, som løbende vil styrke interessen for en miljørigtig omstilling. Ressourceforbruget måles i forhold til produktionen i det pågældende landbrug.

Ved en omlægning til økologisk drift er det muligt næsten umiddelbart at halvere kvælstoftabet i kvægbesætningen. Det fremgår af rapport nr. 710 fra Foulum Forsøgscenter (maj 1992), som på basis af en analyse af 14 økologiske og 16 konventionelle landbrug når frem til følgende resultat: »N-overskud blev på de konventionelle gårde beregnet til at variere fra 156-387 kg N/ha/år (i gns. 240 kg) og på de økologiske gårde fra 88-158 kg N/ha/år (gns. 124 kg).« og senere: »Korrigeret til samme belægningsgrad (1,28 DE/ha) var N-overskuddet 217 ± 9 kg/ha/år . . . på de konventionelle helårsforsøgsbrug. På de økologiske helårsforsøgsbrug var N-overskud 132 ± 13 kg/ha/år . . .«

Som det fremgår, er der også inden for økologer stor forskel på kvælstoftabet fra brug til brug. En afgift på kvælstoftabet vil derfor også fremme en økologisk kappestrid blandt økologer for at reducere tabet